

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

3–7. maj 2021.

Sektor za monetarne i devizne operacije

Odeljenje za devizne rezerve

Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Maj 2021.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1

Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 07.05.2021	Promena u %	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	4.232,60	1,23%	46,90%
Dow Jones Industrial	SAD	34.777,76	2,67%	45,66%
NASDAQ	SAD	13.752,24	-1,51%	53,15%
Dax 30	Nemačka	15.399,65	1,74%	43,13%
CAC 40	Francuska	6.385,51	1,85%	41,85%
FITSE 100	Velika Britanija	7.129,71	2,29%	20,11%
NIKKEI 225	Japan	29.357,82	1,89%	49,22%
Shanghai Composite	Kina	3.418,87	-0,81%	19,06%

Izvor: Bloomberg.

1.3

Kretanja na FX tržištu

EUR				USD			
Kurs		Promena EUR u %		Kurs		Promena USD u %	
		1w	YoY			1w	YoY
EUR/USD	1,2151	1,03%	12,37%	USD/EUR	0,8230	-1,02%	-11,01%
EUR/GBP	0,8690	-0,07%	-0,69%	USD/GBP	0,7153	-1,08%	-11,61%
EUR/CHF	1,0960	-0,18%	4,03%	USD/CHF	0,9020	-1,19%	-7,43%
EUR/JPY	132,05	0,44%	14,87%	USD/JPY	108,66	-0,59%	2,21%
EUR/CAD	1,4766	-0,08%	-2,32%	USD/CAD	1,2152	-1,10%	-13,08%

Izvor: Bloomberg.

1.4

Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EURIBOR				LIBOR											
	nivo u %		promena u b.p.		nivo u %		promena u b.p.		nivo u %		promena u b.p.		nivo u %		promena u b.p.	
			1w	YoY			1w	YoY			1w	YoY			1w	YoY
O/N	-0,56%	0,6	-2,1	0,01%	0,0	-4,0	0,05%	-0,1	-1,7	-0,73%	-0,1	-6,7				
1M	-0,55%	0,3	-8,4	0,10%	-0,6	-12,0	0,05%	0,6	-11,3	-0,79%	1,2	-6,6				
3M	-0,53%	0,6	-26,3	0,16%	-1,7	-28,8	0,08%	-0,1	-32,0	-0,74%	0,5	-15,1				
6M	-0,51%	0,7	-37,8	0,19%	-1,2	-50,2	0,11%	-0,3	-48,3	-0,70%	0,4	-14,9				
12M	-0,48%	-0,2	-39,5	0,27%	-1,0	-52,7	0,16%	-0,3	-58,4	-0,59%	0,0	-13,4				

* EURIBOR i LIBOR za ročnosti od 1 do 12 meseci a ESTR, SOFR, SONIA i SARON za O/N.

Izvor: Bloomberg.

1.5

Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za Q2 (u %)
Evropska centralna banka	-0,5	-0,10	12.09.19.	10.06.21.	-0,50
Federalne rezerve SAD	0,00-0,25	-1,00	15.03.20.	16.06.21.	0,00-0,25
Banka Engleske	0,10	-0,15	19.03.20.	24.06.21.	0,10
Banka Kanade	0,25	-0,50	27.03.20.	09.06.21.	0,25
Švajcarska nacionalna banka	-0,75	-0,50	15.01.15.	17.06.21.	-0,75

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB (RKS je 0,00%).

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu evro je ojačao za 1,03% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD kretao se u rasponu od **1,1986** do **1,2165** (tokom perioda trgovanja), odnosno od **1,1994** do **1,2151** (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Nakon što je krajem prethodne nedelje dolar znatnije ojačao prema evru usled dobrih ekonomskih podataka u SAD i poziva predsednika FED-a iz Dalasa Kaplana na početak razgovora o smanjenju podrške centralne banke privredi, početkom ove nedelje dolar je oslabio. Evro je jačao nakon komentara potpredsednika ECB-a De Gindosa da bi u okviru ECB-a moglo da počne da se raspravlja o smanjenju privremenih stimulansa uvedenih početkom pandemije ako bi procenat vakcinisanih dostigao 70% tokom leta i ako privredni rast ubrza, a očekuje povratak na nivo pre krize za godinu dana. Na jačanje evra uticao je i podatak da je maloprodaja u Nemačkoj u martu povećana za 7,7% u odnosu na prethodni mesec, što je više od očekivanja (3,3%). S druge strane, dolar je slabio nakon objave ISM indeksa proizvodnog sektora u SAD, koji je u aprilu imao vrednost od **60,7**, što je ispod očekivanja (**65,1**) i vrednosti u martu (**64,7**). Pažnja investitora tokom ovog izveštajnog perioda bila je usmerena na podatke s tržišta rada SAD, koji izlaze krajem nedelje, a očekivanja su da je u aprilu otvoreno oko million novih poslova.

U izveštajnom periodu evro je ojačao prema dolaru za 1,03%.

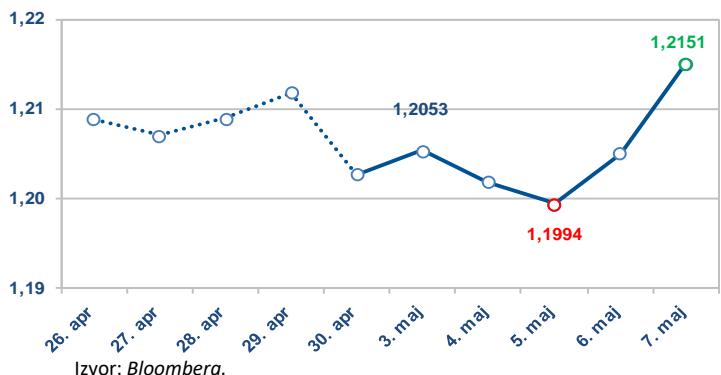
U utorak je na tržištu ojačala averzija prema riziku, usled čega su najveći berzanski indeksi, kao i prinosi državnih obveznica SAD, smanjeni, dok je dolar kao valuta sigurnog utočišta dobijao na vrednosti. Sekretar za finansije SAD Jelen izjavila je da će kamatne stope možda morati da budu povećane kako bi se sprečilo pregrevanje američke ekonomije, s obzirom na velike infrastrukturne investicije koje predlaže administracija predsednika Bajdene, iako je dodatna potrošnja mala u odnosu na veličinu ekonomije. **Ova izjava dodatno je uticala na jačanje dolara**, ali i na dalji pad cena akcija, pri čemu su najveći pad zabeležile akcije tehnoloških kompanija.

Iako je Jelen kasnije ublažila svoju izjavu, navodeći da ne vidi problem sa inflacijom, dolar je pod dejstvom njenih prethodnih komentara nastavio da jača i narednog dana, pa se kurs EUR/USD u sredu spustio ispod **1,20**, na nivo od **1,1986** dolara za evro, što je ujedno i najniži nivo tokom perioda trgovanja za posmatranu nedelju. Pored toga, ISM indeks uslužnog sektora u SAD u aprilu imao je vrednost od **62,7**, što je ispod očekivanja (**64,1**) i vrednosti iz marta (**63,7**), a najviša vrednost od kada se sprovodi anketa.

Međutim, u četvrtak je poboljšan sentiment na tržištu i povećane sklonosti ka preuzimanju rizika kod investitora, pa je evro jačao prema dolaru. Tome je doprineo i podatak o broju novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD, koji je u toku nedelje koja se završila 1. maja smanjen za 92 hiljade na 498 hiljada, čime je prvi put od početka pandemije pao ispod 500 hiljada.

1.6

Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

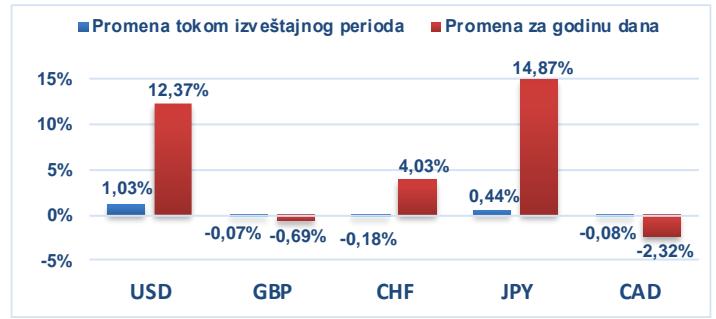
1.7

Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

1.8

Promena vrednosti evra u odnosu na odabrane valute

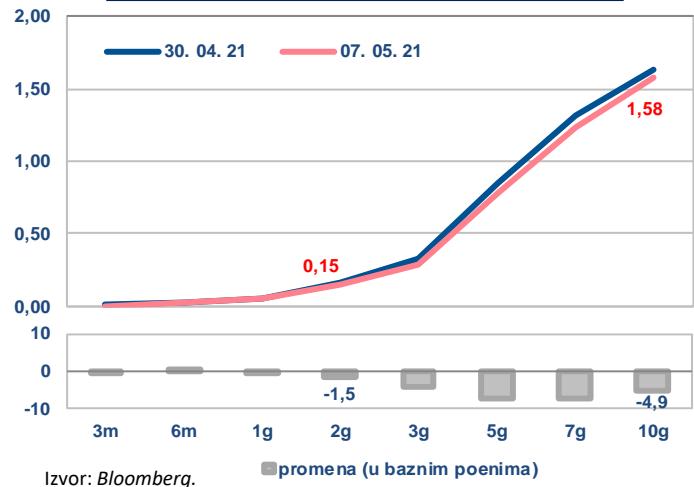
Ipak, najveća promena vrednosti kursa dogodila se poslednjeg dana ove nedelje, kada je evro snažno ojačao prema dolaru (za 0,84%), nakon objavljuvanja podataka s tržišta rada SAD, koji su bili znatno lošiji od očekivanja. Broj novootvorenih radnih mesta van poljoprivrednog sektora (*Nonfarm payrolls*) u aprilu je povećan za 266 hiljada u odnosu na mart, što je znatno niže od prošlomesecnog povećanja (770 hiljada) i očekivanja tržišnih učesnika (1 milion).

Kurs EUR/USD izveštajni period završio je na nivou od **1,2151** američki dolar za evro, što je i najviša vrednost na zatvaranju za izveštajni period.

Državne obveznice SAD

1.9

Kriva prinosa državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

1.10

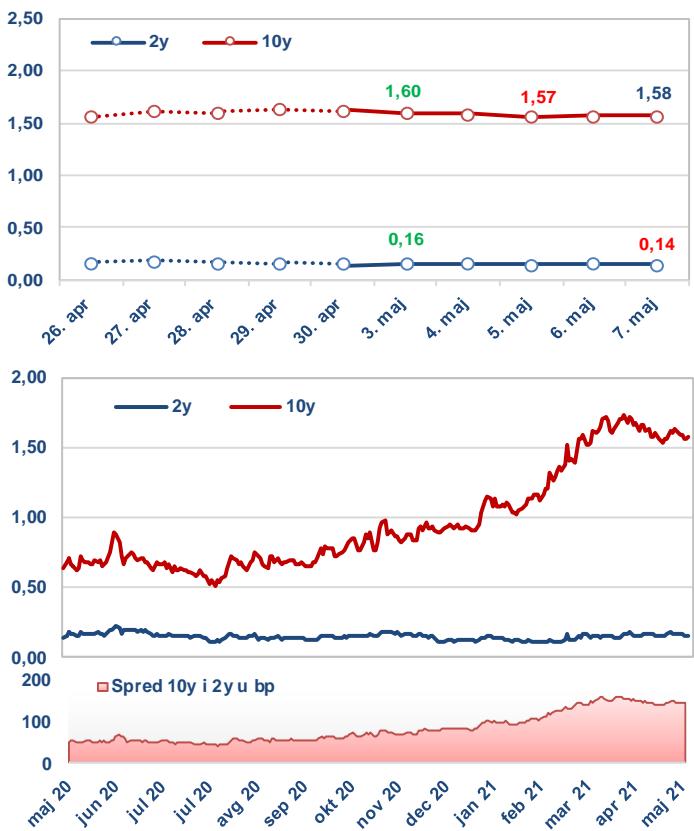
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Broj novih radnih mesta van sektora poljoprivrede, u 000	Apr	1.000	266	770
ISM indeks proizvodnog sektora	Apr	65,0	60,7	64,7
ISM indeks uslužnog sektora	Apr	64,1	62,7	63,7

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Sporiji rast zaposlenosti u aprilu i nastavak snažnog rasta aktivnosti u uslužnom i proizvodnom sektoru

ISM indeks uslužnog sektora u aprilu imao je vrednost od 62,7, ispod očekivanja (64,1) i vrednosti iz marta (63,7), ali je i dalje daleko iznad granice od 50, ukazujući na nastavak snažnog rasta u ovom sektoru, koji čini više od dve trećine američke ekonomije. Rast je bio široko rasprostranjen i zabeležen u 17 (od ukupno 18) sektora. Glavne komponente indeksa, koje se odnose na poslovnu aktivnost (62,7) i nove porudžbine (63,2), smanjene su, ali se i dalje nalaze daleko u zoni ekspanzije, dok je komponenta indeksa koja se odnosi na zaposlenost (58,8) dodatno povećana. Komponenta koja se odnosi na nabavne cene (76,8) nastavila je da raste, dostigavši najviši nivo od jula 2008, što ukazuje da se može očekivati brži rast inflacije u SAD u narednim mesecima.

ISM indeks proizvodnog sektora u aprilu imao je vrednost od 60,7, što je takođe ispod očekivanja (65,1) i vrednosti u martu (64,7), kada je zabeležen najviši nivo od 1983. godine, u ovom sektoru koji čini oko 12% američke privrede. Rast je zabeležen jedanaesti mesec zaredom, i to kod svih 18 grana u okviru ovog sektora. Komponente indeksa koje se odnose na obim proizvodnje (62,5), nove porudžbine (64,3) i zaposlenost (55,1) smanjene su, ali su i dalje na visokom nivou, dok su komponente koje se odnose na nabavne cene (89,6) i neizvršene porudžbine (68,2) dodatno povećane, što takođe ukazuje na to da bi rast troškova kod proizvođača i poremećaji u lancima snabdevanja mogli da podstaknu brži rast inflacije u SAD.

Ovi podaci predstavljaju još jedan dokaz da se ekonomika u SAD snažno oporavlja, podstaknuta brzom vakcinacijom i masivnim fiskalnim podsticajima. Očekuje se da bi stopa rasta BDP-a u ovoj godini mogla biti najveća u poslednje četiri decenije.

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda prinos nemačkih državnih obveznica nisu znatnije promenjeni. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice zadržan je na $-0,69\%$, dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za oko 1 b.p., na $-0,22\%$.

Prinosi su početkom nedelje najpre povećani (prinos nemačke desetogodišnje obveznice dostigao je nivo od $-0,162\%$, najviši od marta prošle godine), ali su posle toga smanjeni, jer su ekonomski podaci pokazali sporiji rast proizvodne aktivnosti u SAD u aprilu. Pad prinosova nastavljen je i u utorak, usled jačanja *risk-off* sentimenta na tržištu i pada cena akcija. Takođe, prinosi su smanjeni i krajem nedelje, nakon objavljivanja podataka s tržišta rada u SAD, koji su bili dosta lošiji od očekivanja, ali su se ubrzo vratili na prethodni nivo.

Potpredsednik ECB-a De Gindos rekao je da bi u okviru ECB-a moglo da počne da se raspravlja o smanjenju privremenih stimulusa uvedenih početkom pandemije ako bi procenat vakcinisanih dostigao 70% tokom leta i ako privredni rast ubrza, a očekuje povratak na nivo pre krize za godinu dana. Član Saveta guvernera ECB-a Vajdman rekao je da će u slučaju rasta inflacije, monetarna politika biti restriktivnija, uprkos tome što to povećava troškove finansiranja, a da je obim kupovine u okviru programa PEPP jasno vezan za pandemiju.

Potpredsednik ECB-a De Gindos rekao je da bi mogla početi rasprava o smanjenju stimulusa ako bi procenat vakcinisanih dostigao 70% i ako bi se privredni rast ubrzao.

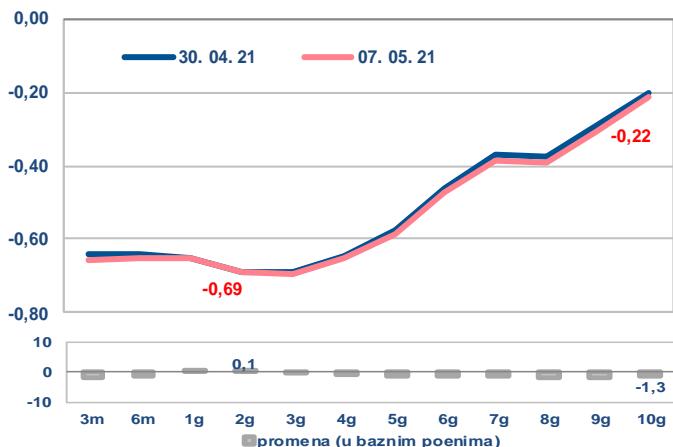
Maloprodaja u Nemačkoj u martu povećana je za 7,7% u odnosu na prethodni mesec, što je više od očekivanja (3,3%), nakon rasta od 1,2% u februaru. Rast maloprodaje posledica je ublažavanja restriktivnih mera početkom marta, kada je dozvoljeno otvaranje knjižara, cvećara i prodavnica baštenske opreme, uz proširene mogućnosti kupovine i u drugim maloprodajnim sektorima i predstavlja još jedan dokaz brzog oporavka ekonomске aktivnosti nakon ublažavanja restrikcija. Međutim, usled novog pooštrovanja mera u aprilu, prodaja je verovatno bila nešto manja, ali se nakon toga može očekivati dalji snažan rast maloprodaje, što će doprineti snažnom rastu nemačke ekonomije u drugom kvartalu.

Industrijske porudžbine u Nemačkoj u martu povećane su za 3% u odnosu na prethodni mesec, nakon rasta od 1,4% u februaru, dok su u odnosu na isti mesec prethodne godine industrijske porudžbine povećane za skoro 28%. Rast porudžbina u martu bio je vođen domaćom tražnjom i potrošnjim dobrima, ukazujući da privatna potrošnja počinje da se oporavlja.

Industrijska proizvodnja u Nemačkoj u martu povećana je za 2,5% u odnosu na prethodni mesec (očekivano 2,2%), nakon pada od 1,9% u februaru. U odnosu na isti mesec prethodne godine, proizvodnja je u martu viša za 5,1%. Aktivnost u građevinskom sektoru snažno je povećana, za 10,8% u odnosu na prethodni mesec, dok je izvoz povećan za 1,2% u odnosu na prethodni mesec, odnosno 16% na godišnjem nivou. Nakon pada u prva dva meseca godine, industrijska proizvodnja u martu beleži oporavak. Iako će poremećaji u lancima snabdevanja usporiti oporavak industrijskog sektora, u narednim mesecima može se očekivati dalji rast proizvodnje, na šta ukazuju industrijske porudžbine i nizak nivo zaliha, a tome će svakako doprineti i fiskalni stimulusi i investicionie inicijative širom sveta, te se može očekivati snažan doprinos industrijskog sektora rastu BDP-a u drugom tromesečju.

1.12

Kriva prinosu državnih obveznica Nemačke (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg.

1.13

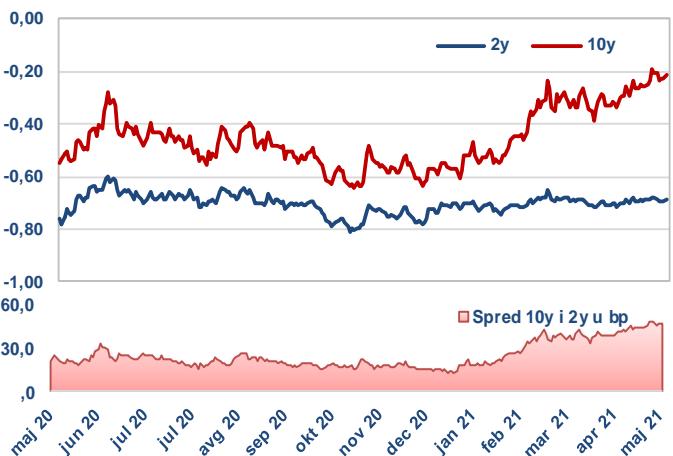
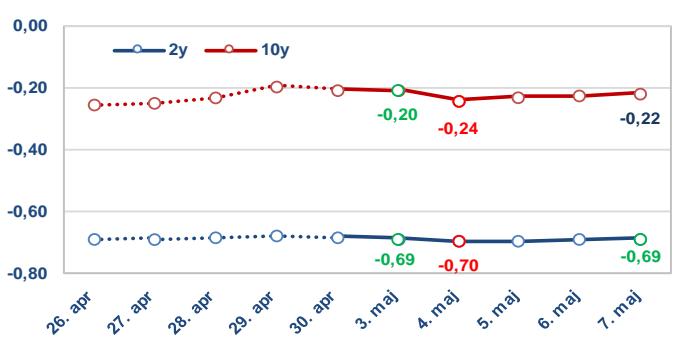
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Maloprodaja, MoM, Nemačka	Mar	3,0%	7,7%	2,7%
Industrijske porudžbine, MoM, Nemačka	Mar	1,5%	3,0%	1,4%
Industrijska proizvodnja, MoM, Nemačka	Mar	2,2%	2,5%	-1,9%

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabralih zemalja u razvoju

2.1

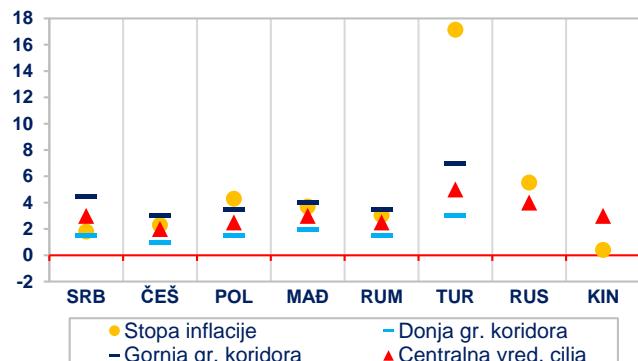
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)*	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (kraj Q2, %)*
Srbija (NBS)	1,00	-0,25	10.12.20	13.5.21	1,00
Češka (CNB)	0,25	-0,75	7.5.20	23.6.21	0,25
Poljska (NBP)	0,10	-0,40	28.5.20	9.6.21	0,10
Madarska (MNB)	0,60	-0,15	21.7.20	25.5.21	0,60
Rumunija (NBR)	1,25	-0,25	15.1.21	n/a	1,15
Turska (CBRT)	19,00	2,00	18.3.21	17.6.21	18,65
Rusija (CBR)	5,00	0,50	23.4.21	11.6.21	5,15
Kina (PBoC)	4,35	-0,25	23.10.15	n/a	4,35

Izvor: Bloomberg / *T2 2021. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu anketa iz aprila 2021., osim za CNB, MNB i NBR (ankete iz februara).

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg / sajtovi centralnih banaka (poslednji podataci).

Dešavanja na lokalnim tržištima

Centralna banka Poljske (NBP) na sastanku 5. maja **zadržala je referentnu stopu na nepromjenjenom nivou od 0,10%**, što je u skladu sa očekivanjima tržišta. Guverner NBP Adam Glapinski na konferenciji održanoj 7. maja izjavio je da Monetarni odbor na poslednjem sastanku nije diskutovao o smanjenju kamatnih stopa, zatim da je **NBP spremna da pooštira monetarne uslove u slučaju potrebe, kao i da je manje optimističan da će stope ostati nepromjenjene do kraja mandata monetarnog odbora (prva polovina 2022)**. Ovo predstavlja promenu u retorici u odnosu na prethodne sastanke, kada je isticano da sledi dug period nepromjenjenih kamatnih stopa i kupovine aktive u okviru programa QE. Glapinski je, takođe, naveo da bi **diskusija o normalizaciji monetarne politike mogla da počne sredinom 2022. godine**, kada bi pritisci sa strane tražnje mogli da podstaknu rast inflacije.

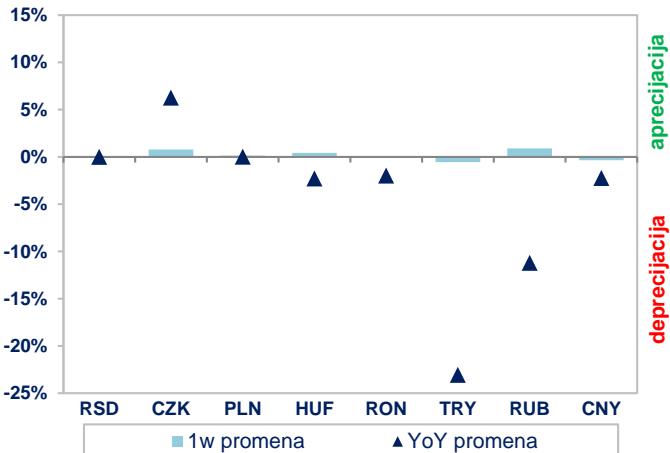
Centralna banka Turske (CBRT) na sastanku 6. maja **zadržala je referentnu stopu na nivou od 19%**, što je u skladu sa očekivanjima tržišta. Guverner CBRT Sahap Kavcioglu istakao je da će CBRT zadržati trenutni stav monetarne politike sve dok ne se smanji stopa inflacije, koja je u aprilu dostigla nivo od 17,1% YoY (što je njen povećanje sedmi mesec zaredom), kao i da će CBRT zadržati realnu kamatnu stopu u pozitivnoj zoni (trenutno na nivou od oko 2%). Takođe, on je naveo da je stopa inflacije, prema novim prognozama, dostigla svoj maksimum, kao i da se do kraja godine očekuje njeno smanjenje na nivo od oko 12,2% YoY.

Centralna banka Češke (CNB) na sastanku 6. maja **zadržala je referentnu stopu na nivou od 0,25%**. Guverner CNB Jiri Rusnok nakon sastanka izjavio je da je siguran da će se tokom ove godine **povećati referentna stopa**. CNB je znatnije revidirala projekciju stope rasta BDP-a Češke za 2021. godinu, sa 2,2% na 1,2% međugodišnje, što je primetno ispod trenutnih očekivanja tržišta (oko 3,0%). Projekcija stope inflacije u 2021. godini takođe je znatnije revidirana, sa 2,0% na 2,7% međugodišnje.

Stopa inflacije u Rusiji u aprilu bila je na nivou od 5,5% YoY, što je ispod nivoa od 5,8% YoY iz marta, ali još uvek iznad ciljane stope inflacije centralne banke (4,0% YoY). Na smanjenje stope inflacije u aprilu u najvećoj meri uticalo je delovanje efekta baze, i to pre svega kod određenih kategorija prehrambenih proizvoda.

2.3

Promena lokalnih valuta izabralih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS).

2.4

Prinosi državnih obveznica u lokalnoj valuti (ročnost približna 10 godina)

Emитент (dospeće)	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija (2032)	3,400	3,0	-7,0
Češka (2031)	1,776	2,1	74,1
Poljska (2030)	1,680	-2,6	16,2
Madarska (2033)	2,765	2,4	71,1
Rumunija (2030)	3,008	0,9	-157,3
Turska (2031)	17,290	-43,0	473,0
Rusija (2030)	7,050	-5,5	95,0
Kina (2030)	3,148	-0,6	54,1

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Reuters).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda cena zlata je porasla za 3,67% i kretala se u rasponu od 1.776,06 do 1.832,80 američkih dolara po finoj unci zlata (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

Na rast cene zlata, tokom posmatranog perioda, uticali su sledeći faktori: pad vrednosti američkog dolara, pad stopa prinosa na američke državne obveznice, izjava Džeromi Povela, predsednika FED-a, da ekonomiji SAD predstoji još uvek dug put do oporavka, zabrinutost zbog porasta broja infekcija u Indiji (koja razmatra odluku o zatvaranju nacionalne ekonomije), Japanu, Tajlandu, Laosu i Brazilu, kao i objavljivanje krajem nedelje veoma lošijih podataka s tržišta rada u SAD od očekivanih.

Cena zlata je porasla za 3,67% i na kraju izveštajnog perioda iznosila je 1.832,80 USD/Oz.

Na rast cene zlata uticala je i izjava Vorena Bafeta, koji je u svom obraćanju akcionarima *Berkshire Hathaway* rekao da je iznenaden pojedinim saopštenjima u medijima o „brzom“ oporavku ekonomije SAD od posledica krize izazvane pandemijom i upozorio akcionare da je njegova kompanija pogodena inflatornim pritiscima.

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg.

Nafta

Tokom izveštajnog perioda cena nafte tipa brent porasla je za 2,60% i kretala se u rasponu od 67,64 do 69,46 američkih dolara po barelu (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

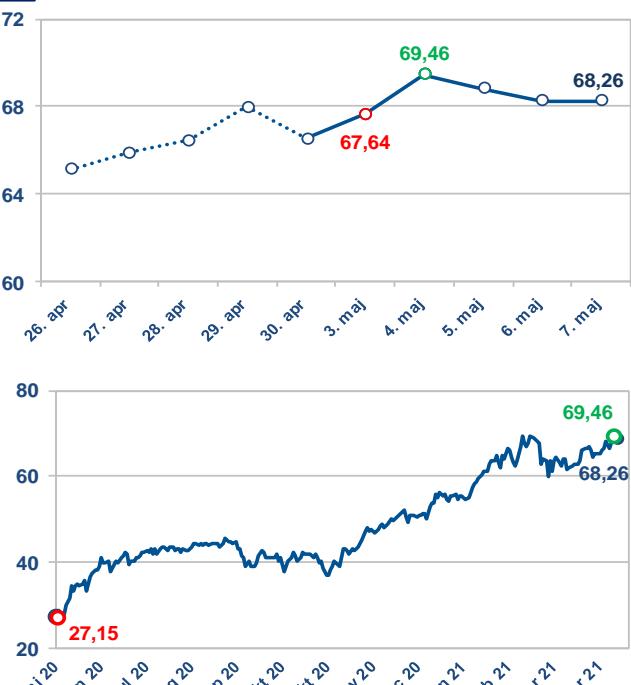
Na rast cena nafte, početkom posmatranog perioda, uticali su sledeći faktori: grupa *OPEC+* nije promenila svoje prognoze za rast potražnje za naftom u 2021. godini, zadržavajući procene potražnje za naftom i njenim derivatima na prepandemijskom nivou, poboljšana zdravstvena situacija u Evropi i SAD, kao i izveštaji Američkog instituta za naftu (*API – American Petroleum Institute*) i Američke agencije za informacije o energetici (*EIA – Energy Information Administration*) o padu zaliha sirove nafte u SAD.

Cena nafte je porasla za 2,60% i na kraju posmatranog perioda iznosila je 68,26 USD/bbl.

Na pad cena nafte, tokom druge polovine nedelje, uticali su sledeći faktori: povećanje proizvodnje nafte u Iranu, i pored sankcija SAD, postepeno ublažavanje smanjenja proizvodnje od strane *OPEC+* i S. Arabije, zabrinutost zbog porasta broja infekcija u Indiji, Japanu, Tajlandu, Laosu i Brazilu, objavljivanje lošijih od očekivanih podataka za april s tržišta rada SAD, koji šalju lošu sliku o oporavku američke ekonomije, kao i povećanje broja aktivnih naftnih bušotina u SAD koje evidentira američka kompanija *Baker Hughes*.

3.2

Cena nafte tipa brent (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.